

Sp. N. 817 Siin on A 41.
Magdeburgi = lüna

hirmsast ärrarikkumisest.

Muhho = maa hundi jahhist.

Jännese õhkamisest ja Rehhevappist luggeda.

Wõtge rõõmsa melega, silnt seest hõlfast luggeda,
mis ma enne kirja pannud ja ka wilmaks trüffi annud.

Muhho kalls kirjitud

Meio kuu 12mal päwal 1837.

E. W. Freundlich,
Muhho kiriko koolmeister

Pernos,
Marxwacti kirjadega.
1837.

WA

713:12

Der Druck ist gestattet.

Dorpat den 5. July 1837.

(L.S.)

Censur M. v. Engelhardt.

26 25

Bibliotheca
universitatis

Et se luggu Magdeburgi liäga hirmsast ärrarikkumisfest, mis 1631 aastal Rat kuu 10mal päwal töest sündinud, ja mis üks wanna Matand ja Jumjala kartlik mees saksa kele kirja pannud, me ees armas olli, sellepärrast arwasin sedda ka mõnne mu luggu armastaja eest armsa ollewad ja pannen sedda maa kele peäl ümber.

Se kümnes Mai kuu päaw, kirjutab wanna, olgo mul üks iggawenne mälestus fest Magdeburgi liäna hirmsast ärrahäwitamisfest, ja üks armas palwe päaw mo ello otsani. Ma ei pühhitse sedda päwa mitte ükski sel pühhal, mis sel näddalil tulleb, kelle pühhitsemiseks se pühha on sedatud, waid iggal künnemal Mai kuu päwal mil se on sündinud koddõ ommas majas, ja ollen tännalik selle keigewäggewama wasto, et ta minnule nisuggust hirmust päwa ep olle nähha annud. Ka õnnistan ma ommad lapsed, palwes ja pallumisfes Jumjala peäle lotes, et Sa omma pühha armuga nisuggust päwa wõttaks nende silmade eest warjule pan-na, kus tapmist, risumist, põlletamist, werre-ärra wal-lamist ja hirmsad ärrahäwitamist nähha on. Selle-pärrast tulleme meie nüüd keik kokko minno palwe kambri, fest seäl seisab se pilt, mis ma ühhest targast Maalmeistriist ollen lastnud ülles malida, ühheks silma tähheks, kuida se keik on sündinud. Kuidas keik se linn ühhes tulle-lekis seisab, ja se otsata paks suits wasto taewast ülles lähhab. Nüüd woimad meie lap-sed ja lapse lapsed omma armulist taewa Isat tänna-da, et se nende põlwe ajal ei olle sündinud, mis nende wannematte wannemad on näinud.

Meie langeme nüüd põlwele mahha, ja hüame Si-no pole, Sa keige pühham ja wäggewam kohtomoisija, et Sa meiega mitte nisugguse kohto ei lähhä, ning pallume süddamest, et Sa meid ei lasse nisuggust nuht-lust ärra tenida.

Minno luggejad pallun ma, mind mitte pahhaks paanna, et ma omma isä isä jutto wõttan üles paanna, kes sedda päwa isse omma silmaga on näinud. Meie istusime keld temma ümber mahha, ja kuulsime hõlega, kuidä se wanna halli peaga isä nuttes nenda räkis:

Kuulge mo lapsed ja lapselapsed! ärge unustage sedda ial ärra, mis ma teile nüüd wõttan öölda, kuida se taewane Jäsa woib rikkuda ja ärrapeästa; agga kardke Zemma hirmo ja noudke Zemma armo, siis ei fa teile ial kohjo tulla.

Meie ellasime Zummala armo läbbi wägga illustate ja minno isäl ja emmal olli nelli poega. Se armastus laste ja wannematte wahhel olli ilma armamata suur. Sest päwast sadik, kui waendlane liina alla tulli, olli mo isä wägga kurb; sest ta teadis enne ärra, mis luggu nende peäle piddi tulles; agga armastusse pärrast mo emma wasto, hoidis ta ommad silma wee pissarad warjule ja teggi ennast ikka julgeks. Allati maenitfes ta meid, et piddime ikka selle peäle lootma, kes meid olli lonud; sest se, kedda karta olli, ei woinud meie hinge tappa. Zemma isse käis liina walli peäl, kus kõi liina koddanikkud piddid wahhi peäl ollema ja sedda liina kaitsma. Saggedaste tulli ta seält kojo meid kuulma, ja toi arro, kuida waendlane ümber liina pirab, ja olleks ammo meid ärra neelud; agga temma tund kurja tehha, ei olle weel tulnud.

Sell wiimsel ööl, kui linn sai ärra wõetud, tulli ta öse kello kolme ajal kojo; sest et teised keld olli kojo läinud ja tahtsid mõnne tunni maggada. Memmad olli jo mitto ööd ilma unneta olnud, sellepärrast sowis iggamees hingamist. Ra olli liina üllematte polest kuulda, et waendlane tahtis ennast taggast anda, ning nüüd ei piddand ühtegid karta ollema. Meie olli me wägga rõõmsad, kui meie sedda sõnumid isä

suust kuulsime ja uinufime ilma murreta maggama, kuuni teise hommikuni. — Agga warra hommiko kohutas meid se karjuminne, et waendlane tormiga liina peäle hakkab, ja et keld nüüd piddi otfa sama. Ra paukufid fured-tükfid hirmsast, nenda, et hädda olli kuulda. Minno isä kohkus nenda, et tal ennam omma näggu ei olud, waid ta olli walge, kui lubbi seinä peäl, ja oimeto omma ihho rammu polest. Agga ommeti trõdetis ta meid ja panni nobbeste rided selga, ning tahtis walli peäle miina. Za hakkas siis weel mo emma ümber kaele kiini ja jättis süddame walluga Zummalaga. Pärrast mo pissufest wenda, kes weel alles immes, muljus emma wasto rinda ja nenda jättis ta meid keldi Zummalaga; õantstas meid weel, ja ärramiines ütles ta halledamele ning süddame walluga need sannad: Zummal olle minnule ja teile armulinne! sest se on meil teadmatta, kas meie siin ilmas üks-teist ellusa filmadega weel nähha sama, woi mitte.

Minna olli üks 16 aastane poisike, sellepärrast moistsin ma need wiimsed sannud parreminne, kui mo noremad wennad; sest teine olli 9 ja teine 7 aastane. Minna jooksin weel järrele ukse peäle, et omma armast isä weel üks kord nähha! Ah! — agga ial ep olle ma tedda ennam näinud! — Siin sedda räkides, pühkis mo isä isä wet ommast filmist ja ütles: pea saan ma tedda ühhes teises parremas ilmas nähha, kus ükski rõwel ehk waendlane meid ennam ei woi lahjutada: pea saan ma sinno waimo nähha, mis järrele ma süddamest ollen iggatfenud, sest päwast sadik, kui waendlane meid lahjutas.

Minno emma, surma häddas, ei teadnud mitte kus ta ennast piddi hoidma, kus ta meid piddi pannema. Za filmad wallafid wet, kui hallikast wälja. Watis halleda melega meite peäle ja õhkas agga Zummala pole, ning piddas mo pissufest wenda, kes weel alles immes,

omma wasto rinda. Warsti pärrast selle kuulsime üh-
hed hädda häädled, kes hüüdsid: Jummal hallasta meie
peäle! waenlane on jubba liina sees. Minno isfa
olli Radrina kirriko kohtas ja minna läksin afna
peäle, kust ma woifin kaugele möda sedda ulitsed wadata,
ja mis ma seal näggin — oh hirmust jällestust, kuida
innimessti tappeti, mis mo film weel ial ep olle näl-
nud, sedda näggin nüid seal. Weel hullub mo kõrwa-
de ees nende waeste hädda karjuminne, ja appi hüüd-
minne, sedda ma näggin seal mahha murtawad. Oh
kui halledast kiskendasid pissufeksed lapsed, sedda need
sõamehhed ollid omma oddade otfa pistnud ja landsid
neid möda ulitsed. Üks tõug neid rõõwliid näggin ma
Radrina kirriko minnewad, ja pea pärrast selle kuulsin
hirmsa kiskendamisse heäle, kuida seal nende werd
wallati, kes seäna ollid läinud Jummalat tenistust pid-
dama. Ma kokkusin ja wärrisedes afna peält taggast.
— Minno emma, kes nenda, kui olleks ta omma süd-
dant kõrwaks paännud, kutsus meid ja ütles: armsad
lapsed! meie tahhame Jummalat süddamesti palluda,
ehk möttab Ta weel meie peäle hallasta ja meid sur-
mast peästa. Meie langesime põlweli mahha; mo em-
ma piddas mo pissufest wenda omma kätte peäl, loja
kätte pakkudes ja ütles: Sa õige ja iggawenne! Sa
ellawatte ja surnute kohtomoistija, meie peaksime ennast
häbbenema, kui meie Siannule tahhaksime middagit ette
seäda; sest Sinna tead, mis meile peab sündima. Agga
oh Isfand! ärra lasse mind mo laste surmamist näh-
ha, ja hoja mind näggemast mo immewa lapsse surma.
Kui meie keif peaksime surrema, ja olled Sa melle
sedda nenda lonud, siis lasse, oh keige kõrgem! se wal-
no möök mind enne, kui mo lapsi tappa. — Oh lap-
sed! (ütles se wanna) weel on mo filmade ees, otsego
olleks mo emma praego põlweli maas, ja woitleks sure
häddaga; Jummal on ka ta wiimsed palwed kuulnud.

Meie ollime weel omma põlwede peäl maas, kui
üks sõamees sisse tuli. Surma hirm ja kahwatand
näggo olli meie peäl. Meie põdisime ennast omma
surmaja pole ja hüüdsime keif ühhest kuust: hallasta!
oh hallasta Jesusse pärrast meie peäle! Mo emma
hüdis sure heäle: kui sa üks innimenne olled! kui
sa üks isfa olled, siis hallasta meie peäle, hallasta mo
wäetima laste peäle ja jätta neid ellusse. — Emma
olli agga wälja rākinud, siis wandus se sõamees omma
kelemurde peäl, ning hirmus surm paistis temma sil-
mist. Kohhe tõmbas ta omma mõõka wälja ja lõhkus
ühhe hobiga mo emma pea lõhki ja emma waibus mah-
ha; agga isse hoidis ta sedda last weel omma wasto
rinda. Jesus! Jesus! hüüdsime meie, ja ni kaua püs-
tis ta mo pissufest wenda emma kätte wahhel, läbbi.

Se koht, kus ma põlweli maas olin, olli ukse lig-
gi, ja se waenlane olli ukse lahti jätnud. Mi pea,
kui se kurjateggia ennast melte pole põris ja mo men-
da, kes 7 aastane olli, mahha loi, siis ei tea ma mitte,
kuidas Jummal mind ärratas ja minnule selle mois-
tusse andis, et ma piddin ennast peästma. Ükkiste, kui
püsiti-kuul, kargasin ma uksest wälja, ja kuulsin weel
omma wenda, kes 9 aastane olli, kuidas se karjudes
temma kätte alla surri. Minna jooksin nobbeste üle
ulitse seäna Radrina kirriko aeda, kus fell filma pill-
misset keddagit ei olnud. Siin olli üks okfa-pinno,
ja minna puggesin kaugele selle pu-lasfo alla. Siin
ollin ma sures surma häddas, ja pallusin kängeste
Jummalat, et Ta mo ello möttaks hoida. Oh! — mis
hirmsad tunnid ollen ma seal tunda sanud. Iggalt
poolt kuulsin ma waenlast tapwad ja nende halledad
palwed, sedda tappeti. Kui mitto said sealsammas
kirriko-aedas tappetud; need kiskendasid ennast kunn-
i kessoni omma werre sees maas; agga ma piddin nen-
de hädda seal kuulma, mis ma kül hea melega ei

tahtnud kuulda. Sedda kuuldes ja omma armsa emma ning wendade peäle mõtteldes, jooksid weelgi sorinal mo silmist mahha.

Kui ma nüüd nenda sures häddas omma pu-lasso al warjul olin, sain wimaks sedda arro, et keik linn olli põllema hakkanud. Öhto pole hakkas ka se Kadrina-kirrik põllema, siis wärrises mo südda weel enam ja kartsin omma pu-lasso ette, kes minnuga üht-lasse wõiks ärra põlleda, ja kes mind tännine ommeti waenlasse eest olli hoidnud; agga Issanda Ingel kaitstes mind ka seal weel ja põris tuult teisele, nenda et mul ka wähhematti wigga ei olnud. Agga mis hirm! — Magdeburgi-linn keik üks tulleleek! se olli just, kui üks piisuke wiimne kōhto pādō.

Teisel hommikul ei peāsnud ma weel mitte omma pu-lasso alt; sest tulli ja rōdōlid mōllasid hirmsaste līna sees. Surma hirm olli surem, kui nālg. Minna jāin weel selle ja teise pāwa omma pu-lasso alla. Kolmandama pāwa öhto, kui nālg mind fundis wālja tulla, Kuulsin mo kaks innimest rākiwad ja sedda hāleledad luggu Magdeburgi-līnnast kaebawad. Minna wōtsin julgust ja tullin omma pu-lasso alt wālja; sest nālg olleks mind ommeti tapnud, sellepārrast ei kartnud ma ka eunom mōōga surma. Kui ma wālja tullin, nāggid need mōllemad mind warfi. Ma olin nüüd nālja lābbi usna rammoto, ja kōhhe langesin ma mahha, ning palusin armo ja toito nende kāest, omma ihho toetada. Maad rākisid warfi minnuga ja ütlesid, et nüüd tapmine ja rōwimine on otsa sanud; ning wōtsid mind omma liggi. Need ollid kaks sōa peālikud, nende waenlaste seast; agga mōllemad ollid nemmad riesti usko. Maad wiisid mind līnnast wālja omma laagri ja ansid mulle sōa ja jua. Kui ma nüüd taggasi selle līna peäle waatsin, siis olli se illus līn keik üks kiwōi lasso; sest kui se līn alles terwe olli, ellasid seal sees

peäle 40 tuhhat hingē, ja nüüd olli keik mahha lōdud ja tuhhatk sanud.

Ma jāin ühhe nende peālikutte jure poisiks, ni kōua, kui se wāggi seal weel seis. Kui maad hakkasid minnema, kinkis se Herra mulle rahha ning satis mind taggasi līna.

Watake lapsed! Jummal on imind elluse hoidnud ja mind sureks teinud. Kallist terwist on Ta mulle annud, ja mind õnnistanud, et ma omma lapsed ja ka lapse lapsed rōmuga ollen nāhha sanud: Sedda līna, mis ma nāggin nenda ärra rikkutud ollewōd, nāān nüüd jālle tornid seal seest paistwad, Jummal olgo iggaweste fidetud, kes mitte iggaweste wihha ei pea omma rahwa peäle. Minna tahhan tedda weel, kelge omma tulnema ello pāwil ja ka pārrast, kui mo hing on ihhust lahkunud, omma armsa emma ja wendadega iggaweste kita.

Nenda lõppetās mo isā isā sedda jutto ja minna rāgin sedda igga aasta temma māllestusseks, et se ifka mele suggu-wōssa jures saaks petud ja pūhhitsetud, kunnī ma- ilma otsant, mis luggu Magdeburgi līnnaga on olnud.

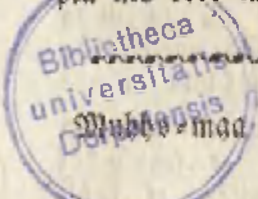
Se olli Saksama, Eestrehhi ehk Roma Keiseri Kindral Tilli, kes omma wāega līna al olli, ja kui ta līna olli ärra wōtnud, andis ta omma sōa-wāele lubba nenda mōllata, kuidā mele sest luust olleme kuulnud.

Kolm sōdda wannad ja hāllid inimesesed ollid Jummalā kotta pōggenenud ja lootsid, et segi piddi tiotamotta jāma, agga se hirmus waenlane ei kuulnud nende hāllebid palwid, waid lōi neid ka seal mahha ilma armuta. Mitto tuhhat ollid hāddaga isē ommale otsa teinud ja walli mūri peālē ennast surnuks kuffutanud jōffe, ja nende surno kehhad lāksid wega alla.

Armsad luggejad!

Kui sesamma suur ja kulus Rindral Tilli Magdeburgi-liina nenda ärra hukkanud, olli temma ello luggu keigi piddi waeseks ja kurwaliseks läinud, nenda, et temmal ennem öñne ei sda egga rahho aegus ei olnud. Jese ärranis olli ta omma süddame tundmisse polest keige öñnetumatte sarnatseks arwata; sest need hinged kedda temma olli lassnud armutumal wiisil mahha lüa, seistsid temma süddame peäl. Iggas lahkingis kautas temma, ja se teggi tedda jubba öñnetumaks. Wimaks ühhes lahkingis Pömi-maal Rootsi sda-wäe wasto seistes, sai se suur ja kulus Rindral, kes mitto liina ja maad olli Roma Keisri wallitsusse alla saatnud, surenükki-kuliga wasto jalga, kus ta ka pea sure walluga omma ello olli jätnud.

Helde ja pühha Jummal! öppetä isse ilmalikkud üllemad ja ka allamad Sinno pühha tahmist tundma. Sa nääd jo kül keige kõrgemad ja keige süggawamad, mis salloja ehk arwalikkult wöttab ma-ilmast sündida, läbbi ja läbbi. Ärrata Sa isse selle keige kurjema süddant ello walgusse pole ja ärra laese ühtige hukka miina. Igga hing, kes sedda loeb, möttelgo ja ärgo sago ta nende sarnatseks, kes kui Magdeburgi-liina rikkujad omma süddame tundmisse polest siit ilmast ei pea üks Ford lahkuma.

Maad hundi jahhi lausud, mis 1831 aastal olli sündinud.

Kunni kastad möda läinud,
Et me jälle sedda näinud,
Hunt on tulnud Ruhho-male,
Kül me reme otse tale.
Wanna use meil kindlaks jääb,

Sedda noor ja wanna näab,
Ei me salli hunti siin;
Püesi pauk on temma piin.
Rahwale siis kääko antl,
Kästra:mäele wörgud pandi.

Telne laul.

Wasmistas siis rahwas ennast,
Seädma ümber loma kennast;
Tüükti, metsas hunt siis maggas,
Senna ennast ecuriist taggas.
Kubjad hunti alles leidfid,
Pristest temma järrel söitsfid,
Senni kui said kästra:maäl.
Karjus waljust rahwa heäl,
Et jo hunt on läbbi läind;
Rahwas loma muido teind!
Nenda kui ta läbbi läind,
Kohhe Raubja Matsil käind,
Seitse lammast ärra söl,
Mis ta öuest wälja löi!
Kui siis Herrad teada said,
Saatsid rahwast sebdamaid,
Piirina ümber järwe loma,
Huntl öhtast kinni toma.
Läks siis hunt ka weelgi läbbi,
Sega rahwal teggi häbbi;
Herrad rahwal andeks antsid,
Jese ka se koorma kantsid.
Nenda mitto päwa käind,
Otsatuma waewa näind;
Hunt jo lomast läbbi käis,
Kui üks kange püsti täis.
Paljo rahwast ütliid sedda:
Sell suil teeb meil paljo häbda!
Haitis Jummal siiski meid,
Et me otse saime neid.
Järwe loom jo kiini wöttis,
Senna ommad fondid jättis.
Sure römu pärrast siis,
Prukiti se wanna wiis;
Römu pärrast püssid pauksid!
Ni kui liina loerad auksid.
Pärrast Herrad ütliid teil,
Rööm on nüüd ka wisist meil,
Et me sedda päwa näinud.
Huntl aul nüüd wiimseks käinud.
Huntl eest, kui ühte panti,
Wina illut rohkest antl.

Hundi aul me mullo käinud,
Mitto loma muido teinud,
Oh kui wägga löösi se;
Wöttis mitme silma wee.
Kubja healed hüüdsid wahwast,
Kui naad öppetast rahwast.
Öhtas mõnni waene küll:
(Kasufas ja wammus üll)
Ei ma suda kää seäl,
Pehme soo ja rabba peäl!
Lähme körtsi Jumrad! Janid!
Jome wina ni kui kanid;
Et kül Herrad keelnud sedda.
Ütlewad: et tulles häbda,
Kul te jote paljo wina;
Saatwad keppid teile pina.
Jogem, wennad! warra nüüd;
Pärrast moistetasse süüd.
Üwa: körtsi use ees,
Watab meid siis igga mees.
Kubjad hüüdwad rahwast läbbi;
Tehhaks meil ehk wimaks häbbi!
Joohnust peast jo pekka same,
Keigest auust ka ilma jame.
Parrem on siis kääko täita,
Truwiist ennast ülles näita,
Kuidas Herrad kästnud meid,
Öigus on jo karta neid.
Tahhame siis kuulda nüüd,
Kuidas hunt siin kantis süüd.
Sest et rahwas paljo käinud,
Mitto päwa waewa näinud,
Pett wimaks sedda nõu,
Köerwe põllul sai se au.
Senna wörgud ülles seätt,
Huntl ninnapiddi wäeti.
Mötles hunt, weel sedda sawad,
Et keli nahhast ilma jäwad!
Ügga kuulge, kuidas luggu,
Difa sai se hundi süggu!
Rahwas temma ümber olli,

Wõtsid kiini siis se kotti;
 Siis ta nahk sai nüüjetud,
 Ja nahtru kätte müetud.
 Nahha eest seal tobi rohto
 Hunt kõrwad widi kofto.
 Ellas rahhul Muhho:maa,
 Pärrast selle ausast ka.

Armas rahwas, ütlen teil,
 Tänno tulleks anda neil!
 Herrad teid on rohkest jootnud,
 Mis te ial polleks lootnud!
 Kui se hunt sai kiini wõdetud,
 Wiitja õlut siis sai jäetud.

Jänneſe õhkaminne.

Jännes õhkas karja:maal,
 Et on raske aasi taal,
 Ei sa kõhto täide süa,
 Egga luäte wahhel läa.
 Kardeldes ta õhto tulleſ
 Põesa tagga warjul olles,
 Püab põllo pole tulla,
 Et saaks rahhulist seäl olla.
 Siis kui pääre on loja läinud,
 Mõtleb ta: kes mind nüüd näinud?
 Ei nüüd kuulda Jäägri heäle!
 Best siis kargan julgest peäle.
 Kui siis Jännes wälja tullid,
 Jäger warſi walmis ollid.
 Koer, se metsas kohhe haukus
 Nenda püs ka warſi paukus
 Andis tale selle narſo,
 Mis läks läbbi makſa, kopſo!
 Mõtles ta: kül same nähha,
 Mis nüüd Jäger wõttab rehha.
 Panni Jänneſt omma pauna,
 Wlis ka kajo kohhe sauna;
 Nahha fiäkus warſi mahha,
 Pistis kõki kappi tahha.

Siis ei olnud enam nahja,
 Solikad ka wõttis wälja.
 Wimaks pandi panni peäle.
 Siis sai kuulda Jäägri heäle,
 Et ta tedda tahhab süa,
 Ja ta mahha ärra müa.

Üks teine.

Oh kui raske on mo päwad,
 Sedda feik mo wennad näwad!
 Meid kui lindo püakſe,
 Saggeli ka müakſe.
 Täanna sai mind Jäger nähha,
 Püdis mulle tälli tehha;
 Utles: urdad minge seina!
 Jännes kargas feie teina:
 Nahk ja pea saab teile antud,
 Ühha, se saab moisa kantud.
 Kui ma kuulſin sedda jutto,
 Kargasin siis ette rutto.
 Tähtſin end kül ärra petta,
 Koerad hopis laugel' jätta;
 Sitaki naad mind kiini wõtsid,
 Jäägri jure jälle tõtsid.
 Kui mind Jäger jure tobi,
 Saddulaſe warſi podi;
 Widi moisa Herra ette,
 Pärrast anti kofka kätte.
 Kül siis kofka palluſin,
 Halledaste hulluſin:
 Armas kol jo raswa mok!
 Jäger on ni lol, kui fof!
 Laſi ta urdad hulluks jada,
 Nahwas tedda wälja naerda!
 Wa ei olle pahha teind;
 Orafel kül ollen käind,
 Awa okſi närrinud,
 Ja metsa nenda harrinud.
 Wimaks ſündis ſurem hädda!
 Best et kol ei kuulnud sedda,

Woods mind ülles warwa oſa;
 Nahha, se ta wiſkas metsa.
 Kui ta minno nahka nülgis,
 Tuhhat tullist wälja ſulgis.
 Pärrast prae warba panni,
 Rüpetas mind ſis, kui anni.
 Panni tinna waagna peäle,
 Kuulſin siis weel Jäägri heäle:
 Jännes laua peäle toge
 Wina temma terwiks joge!

**Teopois, Rehhepap ja
 Kubjas.**

Teo:mees ütleb:

Terre armas rehhepap,
 Waat mis maggus ille kap!
 Tobi wina täin ma sulle;
 Wilja kot nüüd anna mulle.
 Jo mitto kord me sedda teind,
 Et wilja laſu kallal käind!
 Mis on karta kubja hirino?
 Pistan kotti kuhja warjo!

Rehhepap ütleb:

Et ma tohti armas wend!
 Ollen jubba wanna känd,
 Jägo mahha wanna wiis,
 Olleme jo ausad siis!
 Kül ma muiste sedda telnud,
 Nenda kui sa norel näinud.
 Weil on kurri kubjas wägga,
 Tapleb kui üks wanna ſigga.

Teo:mees ütleb:

Oh kui rummal ſinno meel,
 Karjub kui üks forbi feel!
 Onſ ſul tarwis tapleſt kuulda?
 Saad jo heäſti wina neelda!
 Oſi jo ja päwa ſõ!
 Et ſind moisa kubjas lö!
 Kuſt ma wõttan wanna meed?
 Jubba kottil willi ſees!

Rehhepap koſtab:

Sinno jut on wägga täſſi!
 Wiin muſ maitſes ni kui meſſi!
 Kotto tulles tõin ma kotti;
 Kõrtsi mehhel makſan matti.
 Mitto kümmed waffa ma,
 Kõrtsi Janil münud ka!
 Wina õlut tõi ta mulle,
 Anſin wilja, ni kui ſulle.

Teo:mees ütleb:

Lähme kõrtsjo, wanna muld!
 Wiin on kallim weel kui kuld!
 Seäl meil kannud kannetakſe,
 Wina kauſid wiinatakſe.
 Kui meil' kubjas teekſt püa,
 Seäl saab waljuſt jälle willa.
 Moisa rehheſt wilja wõttan,
 Nenda kubja ſilma pettan.

Kubjas lähhäb kõrtsjo
 ja letab neid.

Kubjas ütleb:

Rehhepap ja wahhu mees!
 Onſ nüüd paggan ſinno ſees?
 Sinna rehheſt wilja winud,
 Kõrtsi Janil ärra münud!
 Müüd ſa laffud igga pä;
 Rehhe wõtti ſinno läe.
 Sinno nahk ſaab lõhki lödud,
 Wimaks korpideſt weel lödud.

Rehhepap waſtab:

Kas ſa kubjas sedda näinud,
 Et ma kottiga ſiin käinud?
 Koddo tahha laſt mul,
 Ennam weel, kui olleks ſull!
 Langit wõtgo ſinno mele,
 Et ſa uſſud walle fele!
 Mõte — mis ſa iſe teind,
 Mitto kord ſa wargas käind!

Kubjas ütleb:

Kule wanna! ſe on pahha,

Langit wõttab nüüd so nahha!
 Sedda moisa Herra näinud,
 Kui sa kõrtsi wahhet käinud.
 Urten nüüd weel sinnul' sedda,
 Arra te mul' wõgga hädda.
 Nägi ni kui moistad sinna,
 Moisa tulles koostan minna.

Lähwad keik moisa.

Herra ütleb Rehhepappile:

Rule wanna kõrtsi koer!
 Silmad mustad, kui üks moer!
 Odd ja päwad laksid sa,
 Rehhe wiljast maksid ka:
 Wata kubjas! treppi peäl,
 Seiswad walmitis leppid seal.
 Anna waljust abbu pihta,
 Nenda kui saaks saunas wihta!

Rehhepapp pallub:

Kulla Herra, kuulge mind!
 Pallun, armas kubjas, sind.
 Käl on teada sinuule,
 Et süüd polle minuule.
 Kõsta sa nüüd mitno eest;
 Kidan sind, kui truwit meest.
 Nägi mis so film on näind,
 Et ma polle kõrtsis käind.

Herra ütleb:

Ei ma kule ennam sind,
 Mis sa pahhandanub mind.
 Sinna sedda enne teinud,
 Et sa rehhes wargas käinud.
 Armuta ma pekstan sind;
 Teist koed tunned parem mind.
 Jätta mahha kurti tõ,
 Nusast omma leiba tõ!

Rehhepapp saab pekka:
 Ai! — ai! — kulla Herra!
 Nusast tenin kumne wõrra!
 Hõllaetags minno peäl!

Hallest kõllab minno heäl.
 Teie willi keik on sēbud!
 Minno nahk saab lõhki lödud.
 Wina mahha jättan ma,
 Kui saan pekstust lahti ka.

Herra ütleb:

Minne nüüd, sa wanna so,
 Jõse must, kui Jubi kok!
 Parranda sa omma meelt.
 Pära ümber kurjalt teelt.
 Saand sa rehhe walmitis teinud,
 Moisas selletamas käinud,
 Käl ma sind siis meles pean!
 Ue rehhepappi sean!

Rehhepapp lähhab jälle kõrtsi:

Terre terre Janikenne!
 Anna wina armukenne!
 Mind on kubjas kurjast peksnud;
 Siiski sulle truwist maksnud.
 Teil ma enne ilka käimud,
 Paljude rahwas sedda näinud.
 Tulle winaga nüüd meile,
 Annan wilja jälle teile.

Teo, mehhe ello luggust.

Kui suil, kangel pallawal,
 Mind päike kōrwetab,
 Ning wihma: lahking mārjal aal
 Mind tūmmaks läbbi leotab;
 Kui müristab ja walko löbb,
 Ning pilli taewast mustaks teeb,
 Ei tēmba härjad abra ees; —
 Mis teeb siis willets teo: mees?

Kui heimamaal ei kaswand wõhto,
 Mis sest kaaso, mis ma niban?
 Pääw on otsas, kās on õhto!

Jfka weel ma aega widan! —
 Kubjas karjub: jõua Jurri!
 Efs tea, et moisas Herra kurri!
 Kes wõttab nüüd mo päwa eest,
 Ehk kaitseb wäti teo: meest?

Reff ööl, kui tšhheh hiilgowad,
 Seäl kõrges stimo ees,
 Ning lannukesed hingawad,
 Siin metsas pude sees,
 Ei olnud und weel minno silmas!
 Käl nenda on siin ello: ilmas!
 Jfka ellan hädda sees,
 Minna waene teo: mees!

Kui pimmedusse mustad tiwad,
 Wihhiserwad taewa al,
 Ning tule:rammo puistab liwad,
 Paksud tolmub wuhhinal,
 Ja kuldatab mo palle iggi,
 Kas mo hone on siis liggi?
 Kui lähhan wässind rehhe teest,
 Kes tännab mind, waest teo: meest?

Kui kanged külmad tahwe ajal,
 Tuul ning tuiff mind waewawab,
 Kui mind rānga koorma najal,
 Lumme: anged waltawad.
 Kui mo runa rammo nērgub,
 Ribbe kälma mo wāsto tērgub;
 Kes lunnastab siis waewa seest,
 Mind armutumat teo: meest?

Koorm on kitiini lumme anges,
 Nisa murdis wanna lauf,

Jõse wässind mahha langes:
 Ebuße ulles wanna rauk!
 Dot, ma fergitan so lakka,
 Edmba nüüd, ma tōukan takka,
 Katsõ rammust koorma ees,
 Sind aittab kange teo: mees!

Ei jākfa wanna ruun, jo jalgo rapputab

Ma: ilm on kurja wihta täis!
 Lagge soo peäl kälmin mind tappab,
 Kus on, kes enne mind siin kās?
 Nimme õ, ning tuifand tee,
 Lummi mattab rānga tee,
 Mo südda warriks mo sees
 Efs olle kimpus teo: mees!

Mis ihhe kätte, mis mo toit?
 Se on keik silma ees!
 Lük leiba kottis, ei anta wõib,
 Sola: terrad nartsu sees,
 Kas se siis wõib mul' rammo anda
 Kui polle surest jure päina,
 Ebbn leiba palle higgi sees
 Ja ollen euggew teo: mees!

Sa Jummal kitiinat mo rammo,
 Kui pallun Sind: õh alta mind!
 Ei se mitte polle ammu,
 Kui mo südda pallus sind;
 Seft lodan kindlasti Sinno peäle,
 Sa kuleb fergest minno heäle!
 Kui olleb Sa mo abimees,
 Ei siis ei lõppe teo: mees.

